

Αικατερίνη Μητραλέξη
Καθηγήτρια
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας & Φιλολογίας
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο
Αθηνών
<http://users.uoa.gr/~kmitral/>
kmitral@gs.uoa.gr

Φρειδερίκη Μπατσαλιά
Καθηγήτρια
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας & Φιλολογίας
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο
Αθηνών
<http://users.uoa.gr/~fbatsal/>
fbatsal@gs.uoa.gr

ΚΠΓ και Πιστοποίηση γνώσης της Γερμανικής: παρόν και προοπτικές¹

0. Εισαγωγή

Στην ανακοίνωσή μας αυτή θα αναφερθούμε στην πιστοποίηση της γνώσης της γερμανικής γλώσσας στο πλαίσιο του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας (ΚΠΓ). Στη συνέχεια θα σκιαγραφήσουμε τα σημεία, στα οποία η επιστημονική-ερευνητική ομάδα της Γερμανικής θεωρεί ότι οφείλει να εστιάσει μελλοντικά το ενδιαφέρον της.

1. Πορεία ανάπτυξης και εφαρμογής του συστήματος πιστοποίησης ΚΠΓ της γνώσης της γερμανικής γλώσσας

Η ανάπτυξη του συστήματος πιστοποίησης της γνώσης της γερμανικής γλώσσας στο πλαίσιο του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας (στο εξής: ΚΠΓ) ξεκίνησε το 2003, όπως και για την πιστοποίηση της αγγλικής, γαλλικής και ιταλικής γλώσσας, και είναι αποτέλεσμα συνεργασίας επιστημονικών-ερευνητικών ομάδων πανεπιστημιακών αντίστοιχων ξενόγλωσσων Τμημάτων του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Στις τέσσερις αυτές εξεταζόμενες γλώσσες προσετέθησαν αργότερα τα ισπανικά και τα τουρκικά.

Η ανάπτυξη του ΚΠΓ εντάχθηκε, διαδοχικά, σε δύο επιστημονικά-ερευνητικά προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτήθηκαν από ευρωπαϊκά κονδύλια: το πρόγραμμα «Σύστημα Αξιολόγησης και Πιστοποίησης Γλωσσομάθειας» (ΣΑΠΓ), την περίοδο 2006-2008, και το

---

¹ Το παρόν κείμενο βασίζεται σε ανακοίνωσή μας που πραγματοποιήθηκε κατά την Ειδική Θεματική Ημερίδα σχετικά με την Κρατική Πιστοποίηση Γλωσσομάθειας, η οποία διεξήχθη στο πλαίσιο του 22ου Διεθνούς Συμποσίου Θεωρητικής και Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας που διοργάνωσε η Ελληνική Εταιρία Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας σε συνεργασία με τον Τομέα Θεωρητικής και Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, στις 25 Απριλίου 2015 στο Α.Π.Θ.

πρόγραμμα «Διαφοροποιημένες και Διαβαθμισμένες Εθνικές Εξετάσεις Γλωσσομάθειας» (ΔιαΠΕΓ), την περίοδο 2010-2014. Την αρχική περίοδο 2003-2005 και την ενδιάμεση περίοδο 2009-2010 το ΚΠΓ έλαβε χρηματοδότηση από το Υπουργείο Παιδείας.

Για τις εξετάσεις του ΚΠΓ εκπονήθηκαν συγκεκριμένες προδιαγραφές, οι οποίες είναι ενιαίες για όλες τις γλώσσες. Αυτό σημαίνει ότι οι εξετάσεις ακολουθούν για όλες τις γλώσσες ίδιους βασικούς κανόνες, οι οποίοι έχουν εγκριθεί από την Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων (στο εξής: ΚΕΕ) του ΚΠΓ και οι οποίοι κανόνες συνάδουν με τις αρχές που διατυπώνονται στο Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (στο εξής: ΚΕΠΑ) του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Παράλληλα υιοθετείται η εξάβαθμη κλίμακα πιστοποίησης γλωσσομάθειας:

The slide is titled "H εξάβαθμη κλίμακα γλωσσομάθειας του ΚΕΠΑ" (The six-level CEFR scale for language proficiency). It lists the following levels:

- Επίπεδο A1: «στοιχειώδης γνώση»
- Επίπεδο A2: «βασική γνώση»
- Επίπεδο B1: «μέτρια γνώση»
- Επίπεδο B2: «καλή γνώση»
- Επίπεδο Γ1: «πολύ καλή γνώση»
- Επίπεδο Γ2: «άριστη γνώση»

The slide also features logos for the Ministry of Education and Religious Affairs, the National Center for Foreign Language Proficiency (ΚΠΓ), and the Ministry of National Education (Μ.Ε.Ν).

Η ανάπτυξη του συστήματος πιστοποίησης ΚΠΓ και η εισαγωγή των ανωτέρω επιπέδων γλωσσομάθειας έγιναν σταδιακά, καθώς κάθε εξεταζόμενο επίπεδο απαιτεί, μεταξύ άλλων, και την εκπόνηση συγκεκριμένων προδιαγραφών όπως και προτύπου εξέτασης (Modelltest), ακολούθησε δε για τις τέσσερις γλώσσες αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και ιταλικά την ίδια πορεία. Η ανάπτυξη του συστήματος ΚΠΓ περιελάμβανε επίσης την σταδιακή μετάβαση από την εξέταση μεμονωμένων επιπέδων σε εξέταση με διαβαθμισμένα όργανα μέτρησης

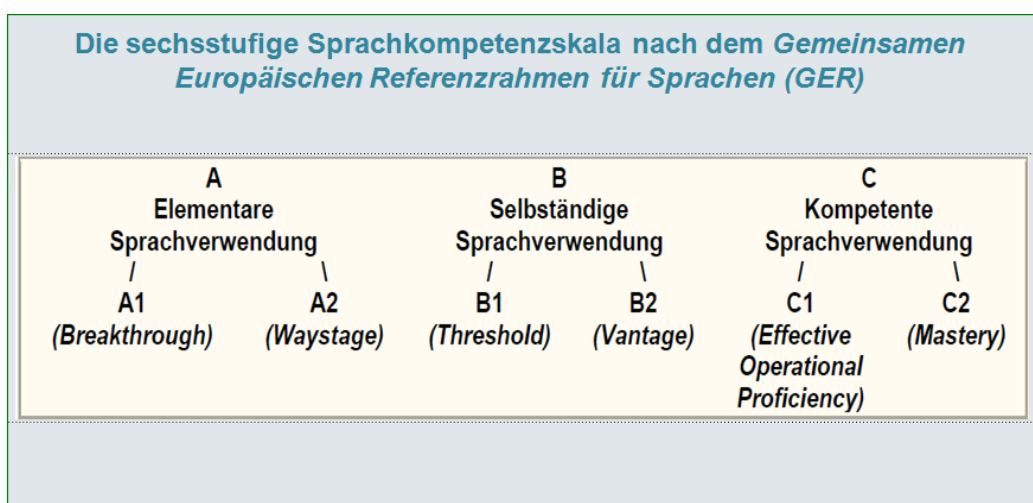
Για την πιστοποίηση της γνώσης της γερμανικής γλώσσας, η πορεία ανάπτυξης είχε συγκεκριμένα ως εξής:

Τον Νοέμβριο του 2003 εξετάστηκε για πρώτη φορά το επίπεδο B2 και ακολούθησε τον Απρίλιο του 2005 το επίπεδο Γ1. Στη συνέχεια, τον Μάιο 2007, εξετάστηκε για πρώτη φορά το επίπεδο B1. Το επίπεδο A (A1&A2) αναπτύχθηκε εξ αρχής ως διαβαθμισμένο και εξετάστηκε για πρώτη φορά τον Μάιο του 2008, το δε επίπεδο B (B1&B2) εξετάστηκε τον Μάιο 2011 για πρώτη φορά ως διαβαθμισμένο, ενώ το επίπεδο Γ (Γ1&Γ2) εξετάστηκε τον Νοέμβριο 2013 για πρώτη φορά ως διαβαθμισμένο, σημαίνοντας ταυτόχρονα και την εισαγωγή της εξέτασης επιπέδου Γ2.

Αυτή τη στιγμή, στο στάδιο της πλήρους ανάπτυξης του ΚΠΓ, οι εξετάσεις διενεργούνται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας δύο φορές το χρόνο, τον Μάιο και τον Νοέμβριο. Για την γερμανική γλώσσα, τον μεν Μάιο δίνεται η δυνατότητα πιστοποίησης σε όλα τα επί μέρους επίπεδα γλωσσομάθειας (A1, A2, B1, B2, Γ1 και Γ2), ενώ τον Νοέμβριο για τα επίπεδα B1, B2, Γ1 και Γ2.

Μία σημαντική ιδιαιτερότητα του συστήματος ΚΠΓ αφορά το γεγονός ότι, πλέον, όλα τα επίπεδα γλωσσομάθειας δεν εξετάζονται μεμονωμένα, αλλά ανά ζεύγη επιπέδων, σε ενιαία διαβαθμισμένη εξέταση, ως εξής:

- Α (A1&A2), Βασικός Χρήστης
- Β (B1&B2), Ανεξάρτητος Χρήστης
- Γ (Γ1&Γ2), Ικανός Χρήστης.

Τα διαβαθμισμένα όργανα μέτρησης (τεστ) που χρησιμοποιούνται ανά ζεύγος επιπέδων (Α, Β και Γ) δίνουν τη δυνατότητα πιστοποίησης είτε στο χαμηλότερο (Α1, Β1 ή Γ1) είτε στο υψηλότερο επίπεδο (Α2, Β2 ή Γ2), ανάλογα με την επίδοση του εξεταζόμενου.

2. Το κοινό στο οποίο απευθύνονται οι εξετάσεις ΚΠΓ πιστοποίησης της γνώσης της γερμανικής γλώσσας

Το μεγαλύτερο πλήθος των υποψηφίων για πιστοποίηση της γνώσης της γερμανικής γλώσσας συγκεντρώνεται διαχρονικά στο επίπεδο του Ανεξάρτητου Χρήστη (επίπεδο Β [B1&B2]).

Αυτό ισχύει για όλες τις γλώσσες, όχι μόνο για τη γερμανική, και εξηγείται μεταξύ άλλων λόγω του γεγονότος ότι η γλωσσομάθεια επιπέδου Β2 αποτελεί προσόν για τον ΑΣΕΠ, και

επειδή με πιστοποίηση επιπέδου B2 γίνεται κάποιος δεκτός στη Γερμανία για φοίτηση στα πανεπιστήμια των γερμανοφώνων χωρών ή για απασχόληση σε επαγγελματικούς φορείς.

Στη δεκαετία 2003-2013, για την οποία έγιναν στατιστικές μελέτες, η συμμετοχή των υποψηφίων για πιστοποίηση των γνώσεών τους της γερμανικής γλώσσας παρουσιάζει μια αξιοσημείωτη σταθερότητα με τάση αυξητική και κυμαίνεται συνήθως γύρω στο όριο των 5.000 υποψηφίων ανά έτος (η χαμηλότερη τιμή είναι 3.224 υποψήφιοι το 2003 και η υψηλότερη 6.393 υποψήφιοι το 2010).

Σε σχέση με τις υπόλοιπες πέντε γλώσσες που εξετάζονται στο ΚΠΓ, η Γερμανική βρίσκεται στην δεύτερη θέση της προτίμησης των υποψηφίων, μετά από την αγγλική γλώσσα, η οποία διατηρεί σταθερά την πρώτη θέση.

Το κοινό στο οποίο απευθύνεται το ΚΠΓ είναι κατά κύριο λόγο, σύμφωνα με τον σχεδιασμό του, ένα κοινό ελληνοφώνων νέων και ενηλίκων που βρίσκονται ή πρόκειται σύντομα να βρεθούν στον επαγγελματικό στίβο. Η γνώση της Ελληνικής είναι απαραίτητη διότι οι εξετάσεις του ΚΠΓ περιλαμβάνουν και την εξέταση/πιστοποίηση της διαμεσολαβητικής ικανότητας των υποψηφίων, τόσο στον προφορικό όσο και στον γραπτό λόγο.

3. Η ιδιαιτερότητα του ΚΠΓ: εστίαση και στη διαμεσολαβητική χρήση της γλώσσας

Αυτό το γεγονός, ότι στο ΚΠΓ δεν εξετάζεται μόνο η ικανότητα παραγωγής και πρόσληψης προφορικού και γραπτού λόγου, αλλά ότι εξετάζεται και η διαμεσολαβητική ικανότητα των υποψηφίων, συνιστά μια σημαντική ιδιαιτερότητα του συστήματος.

Αυτό δηλώνει, ότι το σύστημα εξετάσεων του ΚΠΓ λαμβάνει υπόψη του τις λεγόμενες 'παραδοσιακές' δεξιότητες, όπως ορθή χρήση λεξιλογίου, γραμματικής και συντακτικού, καθώς και την εναρμόνιση με κοινωνιογλωσσολογικές και πραγματολογικές ιδιαιτερότητες εκάστης γλωσσικής κοινότητας, αλλά λαμβάνει υπόψη και τις πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας ενός ελληνοφώνου γλωσσομαθούς.

Η εξέταση της διαμεσολαβητικής ικανότητας των υποψηφίων, τόσο στον προφορικό όσο και στον γραπτό λόγο, είναι ένα επί πλέον στοιχείο που αφενός διαφοροποιεί το ΚΠΓ από όλα τα άλλα συστήματα πιστοποίησης γλωσσομάθειας και αποδεικνύει στην πράξη ότι εστιάζει στον Έλληνα γλωσσομαθή.

Παράλληλα, η εστίαση και στη διαμεσολαβητική χρήση της γλώσσας οδήγησε και στην καθιέρωση μιας νέας, διευρυμένης θεωρητικής προσέγγισης του περιεχομένου του όρου αυτού.

Με τον όρο «γλωσσική διαμεσολάβηση» (Sprachmittlung), η βιβλιογραφία μέχρι περίπου το 1980 αναφερόταν αποκλειστικά στη μετάφραση και τη διερμηνεία². Για αυτό και ήδη το

---

² Βλ. Prunč, Erich (2007): *Entwicklungslinien der Translationswissenschaft : von den Asymmetrien der Sprachen zu den Asymmetrien der Macht*. Tübingen, Frank & Timme, σελ. 15.

2007³ παρουσιάσαμε σε Ημερίδα που συνδιοργάνωσαν το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (Τμήμα Εφαρμογών Ξένων Γλωσσών στη Διοίκηση και το Εμπόριο) και η Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ελλάδα (Παράρτημα για την Πολυγλωσσία της Γενικής Διεύθυνσης Μετάφρασης) τις διαφορές της διαμεσολαβητικής χρήσης της γλώσσας από έναν γλωσσομαθή με την μετάφραση και την διερμηνεία, τονίζοντας ότι βεβαίως και η μετάφραση και η διερμηνεία αφορούν τη διαμεσολαβητική χρήση της γλώσσας και ότι κάθε μεταφραστής και διερμηνέας είναι γλωσσομαθής. Ο γλωσσομαθής, όμως, και σε αντίθεση με τον μεταφραστή και τον διερμηνέα, όταν προβαίνει στη διαμεσολαβητική χρήση της γλώσσας, αποβλέπει στην επίτευξη ενός δικού του συγκεκριμένου επικοινωνιακού σκοπού, ο οποίος επικοινωνιακός σκοπός διαφοροποιείται από τον σκοπό του πρωτοτύπου λόγου. Δεν μεταφράζει, δεν διερμηνεύει όλα όσα ήθελε ο συντάκτης του πρωτοτύπου να εκφράσει, αλλά επιλέγει ο ίδιος εκείνες τις πληροφορίες, που κρίνει ότι σχετίζονται με τον δικό του στόχο, π.χ. ένας φίλος του να λάβει συγκεκριμένη πληροφορία, και θα εκφραστεί με τρόπο που θα συνάδει με την επικοινωνιακή κατάσταση στην οποία μετέχει ο ίδιος.

Αυτή η διάσταση χρήσης της γλώσσας συνιστά το στοιχείο, στο οποίο εστιάζουν συγκεκριμένες δοκιμασίες των οργάνων μέτρησης, τόσο στην Ενότητα παραγωγής προφορικού λόγου, όσο και στην Ενότητα παραγωγής γραπτού λόγου, και συγκεκριμένα οι υποψήφιοι καλούνται

- να αναλάβουν συγκεκριμένο κοινωνικό ρόλο,
- να προβούν σε εκφορά λόγου εντός συγκεκριμένης επικοινωνιακής περίπτωσης,
- να επιλέξουν ενδεδειγμένα γλωσσικά στοιχεία (ανάλογα με το εξεταζόμενο επίπεδο) και
- να αντλήσουν από ένα ελληνόγλωσσο κείμενο πληροφορίες και επιχειρήματα,
- ώστε να επιτευχθεί ο από την εκφώνηση προσδιορισμένος επικοινωνιακός στόχος.

Συνεπώς, ο γλωσσομαθής πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζει, να κατανοεί και να παράγει λόγο γραπτό ή προφορικό ανάλογο με το επίπεδο γλωσσομάθειάς του, ο οποίος λόγος να συνάδει με τις νέες επικοινωνιακές συνθήκες παραγωγής του, όπως η σχέση που έχουν τα άτομα που επικοινωνούν – αν δηλαδή είναι σχέση τυπική ή σχέση οικειότητας, αν πρόκειται για άτομα διαφορετικής ηλικίας, φύλου, κοινωνικής τάξης ή θέσης, για άτομα που έχουν κοινές ή διαφορετικές γνώσεις και πολιτισμικό υπόβαθρο, κλπ. Επίσης, κατά τη διαμεσολάβηση πρέπει να εναρμονίζει το γραπτό ή προφορικό του κείμενο με τις συμβάσεις εκφοράς λόγου που σχετίζονται με παράγοντες όπως είναι ο σκοπός της

---

³ Μπατσαλιά, Φρειδερίκη (2007): «Διαμεσολάβηση: ούτε Μετάφραση, ούτε Διερμηνεία». *Πρακτικά Ημερίδας «Ο ρόλος της μετάφρασης και διερμηνείας στην πολυγλωσσία»*, Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (Τμήμα Εφαρμογών Ξένων Γλωσσών στη Διοίκηση και το Εμπόριο) και Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ελλάδα (Παράρτημα για την Πολυγλωσσία της Γενικής Διεύθυνσης Μετάφρασης), Ηγουμενίτσα, 19.10.2007. Επεξεργασμένη έκδοχή περιλαμβάνεται στο: Μπατσαλιά, Φρειδερίκη & Σελλά-Μάζη, Ελένη (2010): *Γλωσσολογική Προσέγγιση στη Θεωρία και τη Διδακτική της Μετάφρασης*, Δεύτερη Βελτιωμένη Έκδοση, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα (Σειρά: Γλώσσα και Πολιτισμός, Επιστημονικός Διευθυντής: Ι. Θ. Μάζης, Καθηγητής ΕΚΠΑ), σελ. 319-326.

επικοινωνίας, το είδος της κοινωνικής δραστηριότητας στην οποία εμπλέκονται οι συνδιαλεγόμενοι και το κοινωνικό περιβάλλον επικοινωνίας.

Με βάση τα ανωτέρω, η ενσωμάτωση στις εξετάσεις του ΚΠΓ δοκιμασιών που αποβλέπουν στην διαπίστωση της ικανότητας διαμεσολαβητικής χρήσης της γλώσσας συμβάλλει όχι μόνο στην ανάπτυξη των διαμεσολαβητικών δεξιοτήτων, αλλά και στην ενσυνείδητη χρήση των γλωσσικών μέσων που διαθέτει το κάθε γλωσσικό σύστημα.

Σημειώνεται, τέλος, ότι η ανωτέρω δεξιότητα εξετάζεται από το Επίπεδο Β1 και άνω.

4. Οι ελεγχόμενες ικανότητες και οι 4 Ενότητες κάθε διαβαθμισμένης εξέτασης

Το κάθε όργανο μέτρησης (τεστ) αποτελείται από 4 Ενότητες.

Κάθε μια από αυτές στοχεύει στον έλεγχο συγκεκριμένων επικοινωνιακών δραστηριοτήτων, οι οποίες πραγματώνονται με χρήση της γλώσσας για κατανόηση και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου. Οι ενότητες είναι οι εξής:

- Ενότητα 1: Ελέγχει την κατανόηση γραπτού λόγου και την γλωσσική επίγνωση
- Ενότητα 2: Ελέγχει την παραγωγή γραπτού λόγου, και –από το επίπεδο Β1 και πάνω– τη γραπτή διαμεσολάβηση
- Ενότητα 3: Ελέγχει την κατανόηση προφορικού λόγου
- Ενότητα 4: Ελέγχει την παραγωγή προφορικού λόγου, και –από το επίπεδο Β1 και πάνω– τη προφορική διαμεσολάβηση.

5. Η τυπολογία των δοκιμασιών

Όπως προαναφέραμε, το σύστημα εξετάσεων του ΚΠΓ διέπεται από τις Γενικές Προδιαγραφές Εξετάσεων, οι οποίες εξειδικεύονται ως προς τις συγκεκριμένες ιδιαιτερότητες της κάθε εξεταζόμενης γλώσσας και αναφέρονται στα εξής:

- Επικοινωνιακή ικανότητα ανά επίπεδο γλωσσομάθειας
- Κοινωνικά προσδιορισμένη χρήση της γλώσσας
- Επικοινωνιακά πλαίσια χρήσης της γλώσσας
- Κειμενικές παράμετροι χρήσης της γλώσσας και κειμενικά είδη
- Κριτήρια επιλογής κειμένων για την κατανόηση γραπτού λόγου
- Κριτήρια επιλογής κειμένων για την κατανόηση προφορικού λόγου
- Κριτήρια επιλογής αφόρμησης για την παραγωγή γραπτού λόγου
- Κριτήρια επιλογής αφόρμησης για την παραγωγή προφορικού λόγου
- Προφορική και γραπτή διαμεσολάβηση
- Κειμενικά είδη για τη Γερμανική Γλώσσα ανά επίπεδο γλωσσομάθειας

- Λεκτικές πράξεις ανά επίπεδο γλωσσομάθειας.

Στις Συνοπτικές Προδιαγραφές που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας γίνεται αναφορά ως προς τον αριθμό και την κατανομή των ερωτημάτων/δοκιμασιών για κάθε Ενότητα και εξεταζόμενο επίπεδο χωριστά.

Ως προς την τυπολογία των δοκιμασιών, προβλέπονται οι ακόλουθοι τύποι:

Ενότητες 1 και 3 (Κατανόηση λόγου Γλωσσική Επίγνωση)	1. Πολλαπλή επιλογή
	2. Σωστό/λάθος ή Ναι/όχι
	3. Αντιστοίχιση
	4. Τακτοποίηση ή εύρεση σειράς
	5. Συμπλήρωση μέσω επιλογής
	6. Σύντομη απάντηση
	7. Συμπλήρωση κενών βάσει των συμφραζομένων
	8. Σταυρόλεξο ή «σπαζοκεφαλιά»
Ενότητες 2 και 4 (Παραγωγή λόγου)	9. Εκτενής/ελεύθερη απάντηση
	10. Προσομοίωση
	11. Παιχνίδι ρόλου

Στη συνέχεια διευκρινίζουμε κάποια σημαντικά στοιχεία κάθε τύπου δοκιμασίας και παραθέτουμε τις παραλλαγές των τύπων «πολλαπλή επιλογή» και «εκτενής/ελεύθερη απάντηση» :

1. Πολλαπλή επιλογή

- **Παραλλαγή Α':** Έλεγχος της κατανόησης του περιεχομένου ενός κειμένου, που μπορεί να είναι ένα εκτενές ή περισσότερα μικρά, αλλά συναφή κείμενα.
- **Παραλλαγή Β':** Έλεγχος της γλωσσικής επίγνωσης, δηλαδή του βαθμού συνείδησης της σχέσης ανάμεσα σε έναν γλωσσικό τύπο και στην πληροφορία που αυτός ο τύπος μεταδίδει.

- **Παραλλαγή Γ':** Έλεγχος της γλωσσικής επίγνωσης αλλά με κατασκευασμένο κείμενο ή με μεμονωμένες φράσεις. Σε τέτοιου είδους δοκιμασίες απαιτείται και η κατανόηση λόγου.
- **Παραλλαγή Δ':** Έλεγχος της γλωσσικής επίγνωσης.

2. Σωστό/λάθος ή Ναι/όχι: Με τον τύπο αυτό μπορεί να ελεγχθεί και η ικανότητα κατανόησης και η γλωσσική επίγνωση του εξεταζόμενου. Ορισμένες φορές, για να μειωθεί το ποσοστό πιθανότητας να δοθεί σωστή απάντηση «τυχαία», μπορεί να ζητηθεί πληροφορία που δεν υπάρχει στο κείμενο και, τότε, αυτός ο τύπος δοκιμασίας έχει μια τρίτη επιλογή, όπως 'δεν υπάρχει στο κείμενο' ή κάτι παρεμφερές.

3. Αντιστοίχιση: Στις δοκιμασίες αντιστοίχισης υπάρχουν πάντα δύο λίστες με στοιχεία ή 'αντικείμενα' και ελέγχεται η ικανότητα του εξεταζόμενου να συνάγει σημασία συνδυάζοντας γλωσσικούς δείκτες: μορφολογικούς, δομικούς, σημασιολογικούς, κτλ.

4. Τακτοποίηση ή εύρεση σειράς: Η αποκατάσταση της σειράς στηρίζεται σε γλωσσικές δομές που πρέπει να αποκατασταθούν ή σε γλωσσικούς δείκτες που παραπέμπουν σε προηγούμενα ή σε επόμενα. Για να γίνει σαφής ο τρόπος με τον οποίο ο εξεταζόμενος πρέπει να δώσει την απάντηση, μπορεί να δίδεται και παράδειγμα.

5. Συμπλήρωση μέσω επιλογής: Είναι μια μικτή δοκιμασία, όπου ο εξεταζόμενος συμπληρώνει ένα κείμενο ή μία πρόταση κάνοντας την κατάλληλη επιλογή από ένα δεδομένο σύνολο που του προτείνεται. Οι προτεινόμενες επιλογές μπορεί να είναι αριθμητικά περισσότερες, ίσες ή λιγότερες από τα κενά.

6. Σύντομη απάντηση: Με αυτόν τον τύπο δοκιμασίας ελέγχεται η ικανότητα κατανόησης προφορικού ή γραπτού λόγου. Τα ορθογραφικά και μορφολογικά λάθη (ή λάθη προφοράς και επιτονισμού στον προφορικό λόγο) δεν βαρύνουν σημαντικά κατά τον έλεγχο κατανόησης, εκτός και αν είναι τόσα σε αριθμό ή σοβαρότητα, ώστε να μην είναι σαφές ή σίγουρο αυτό που ήθελε να απαντήσει ο εξεταζόμενος.

7. Συμπλήρωση κενών βάσει των συμφραζομένων (Cloze): Σε αυτόν τον τύπο υπάρχουν κενά σε ένα κείμενο και δεν δίνεται κανενός είδους βοήθεια στον εξεταζόμενο για να τα συμπληρώσει. Ο τύπος αυτός χρησιμοποιείται συνήθως για τον έλεγχο της ικανότητας του εξεταζόμενου να αποκαταστήσει τα σημεία ρήξης μορφολογικών, συντακτικών ή σημασιολογικών σχέσεων μεταξύ των στοιχείων ενός κειμένου.

8. Σταυρόλεξο ή σπαζοκεφαλιά: Αυτού του τύπου οι δοκιμασίες αποφεύγονται συνήθως, επειδή απαιτούν μian ειδική εξάσκηση. Αν, όμως, επιλεγούν, θα αφορούν σε θέματα που δεν απαιτούν σχετική εξάσκηση.

9. Εκτενής/ελεύθερη απάντηση: Ελέγχεται η ικανότητα του εξεταζόμενου να παράγει το είδος και τη μορφή του λόγου που επιβάλλει η ιδιότητά του ως εμπλεκόμενου σε συγκεκριμένη επικοινωνιακή περίσταση.

- **Παραλλαγή Α':** Αυτή η παραλλαγή της δοκιμασίας χρησιμοποιείται συστηματικά κατά την τέταρτη ενότητα. Είναι η πρώτη δοκιμασία αυτής της ενότητας, όπου ο εξεταζόμενος καλείται να μιλήσει με την ιδιότητα του εξεταζόμενου.
- **Παραλλαγή Β':** Αυτή η παραλλαγή της δοκιμασίας χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της μακρο-δεξιότητας «παραγωγή προφορικού λόγου», με μορφή, κυρίως, μονολόγου. Είναι η δεύτερη από τις τρεις δοκιμασίες αυτής της ενότητας.
- **Παραλλαγή Γ':** Αυτή η παραλλαγή της δοκιμασίας χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της μακρο-δεξιότητας «διαμεσολάβηση» ή/και «προφορική διάδραση». Είναι η τρίτη και τελευταία δοκιμασία της τέταρτης ενότητας.

10. Προσομοίωση: Σε αυτόν τον τύπο δοκιμασίας, που έχει σκοπό να ελέγξει την ικανότητα παραγωγής γραπτού λόγου συγκεκριμένου είδους κειμένου που επιβάλλουν οι κοινωνικές και πολιτισμικές νόρμες σε δυνάμει πιθανή επικοινωνιακή περίσταση, οι υποψήφιοι δεν 'υποδύονται' κάποιον άλλον ρόλο, διατηρούν την δική τους 'ταυτότητα'.

11. Παιχνίδι ρόλου: Ο εξεταζόμενος, αναλαμβάνοντας σαφώς προσδιορισμένο 'ρόλο', καλείται να επικοινωνήσει ως να βρισκόταν σε μια σαφώς προσδιορισμένη περίσταση.

6. Η διαδικασία εκπόνησης και ελέγχου δοκιμασιών και η διαφάνεια στην βαθμολόγηση/αξιολόγηση

Προκειμένου να διασφαλιστούν η εγκυρότητα, αντικειμενικότητα και αξιοπιστία των οργάνων μέτρησης Γερμανικής του ΚΠΓ, διενεργείται συστηματικός a priori και a posteriori ποιοτικός έλεγχος.

Ο a priori έλεγχος αναφέρεται στην περίοδο προετοιμασίας, εκπόνησης και δοκιμαστικής εφαρμογής (πυλοτάρισμα) των οργάνων μέτρησης που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σε πραγματικές συνθήκες εξέτασης.

Ο a posteriori έλεγχος περιλαμβάνει διορθωτικές ενέργειες που προκύπτουν από την μελέτη τόσο των στοιχείων που προκύπτουν από την ανάδραση που καταγράφεται σε ερωτηματολόγια εξεταστών, βαθμολογητών και υποψηφίων, όσο και των στοιχείων που προκύπτουν από την στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων.

Η εκπόνηση των δοκιμασιών που χρησιμοποιούνται σε πραγματικές συνθήκες εξέτασης είναι μια σύνθετη, πολύπλευρη και πολυεπίπεδη διαδικασία που περιλαμβάνει και έλεγχο εγκυρότητας μέσω πιλοτικής χρήσης των δοκιμασιών, ο οποίος διενεργείται σε διάφορα στάδια.

Τα θέματα συνοδεύονται βεβαίως, για κάθε ένα από τα εξεταζόμενα επίπεδα, Α (Α1&Α2), Β (Β1&Β2), Γ (Γ1&Γ2), από την πολλαπλώς ελεγμένη κλείδα με τις αναμενόμενες (σωστές) απαντήσεις για τη βαθμολόγηση των «κλειστών» ή «αντικειμενικών» δοκιμασιών (επιλογής ή συμπλήρωσης) της Ενότητας 1 (Κατανόηση γραπτού λόγου και γλωσσική επίγνωση) και της Ενότητας 3 (Κατανόηση προφορικού λόγου).

Τα θέματα συνοδεύονται επίσης από τα πλέγματα αξιολόγησης και τους αντίστοιχους περιγραφητές για την βαθμολόγηση των δοκιμασιών της Ενότητας 2 (Παραγωγή γραπτού λόγου) και για την αξιολόγηση των δοκιμασιών της Ενότητας 4 (Παραγωγή προφορικού λόγου).

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του ΚΠΓ, κατά τη διάρκεια των προαναφερθέντων ερευνητικών προγραμμάτων (ΣΑΠΙΓ και ΔιαΠΕΓ), εκπονήθηκαν, δοκιμάστηκαν και αποτιμήθηκαν από τις επιστημονικές ομάδες των γλωσσών που συμμετέχουν στο ΚΠΓ διάφορα πλέγματα αξιολόγησης.

Ο απώτερος στόχος ήταν η εκπόνηση και υιοθέτηση από όλες τις γλώσσες μιας ενιαίας σχάρας για την βαθμολόγηση της παραγωγής γραπτού λόγου και αντίστοιχα μιας ενιαίας σχάρας για την αξιολόγηση της παραγωγής του προφορικού λόγου, με τους αντίστοιχους ανά επίπεδο γλωσσομάθειας περιγραφητές.

Αυτή τη στιγμή ο στόχος έχει επιτευχθεί και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των πρώτων εφαρμογών της ενιαίας σχάρας με στόχο την τελειοποίησή της.

Τέλος, προκειμένου να διασφαλίζεται η διαφάνεια, αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας τόσο τα δείγματα (πρότυπα) κάθε εξέτασης, ο αριθμός και η κατανομή των ερωτημάτων/δοκιμασιών επιλογής και συμπλήρωσης ανά Ενότητα και ανά επίπεδο γλωσσομάθειας, ο τρόπος εξαγωγής της βαθμολογίας όπως και οι ρυθμίσεις βάσει των οποίων χορηγείται πιστοποιητικό γλωσσομάθειας, καθώς και τα θέματα εξέτασης μαζί με τις κλειδες των αναμενομένων («σωστών») απαντήσεων.

7. Προοπτικές ανάπτυξης

- **Πλήρης ανάπτυξη και εφαρμογή του ηλεκτρονικού τεστ**

Μια ιδιαίτερα αξιομνημόνευτη ιδιαιτερότητα του ΚΠΓ είναι η ανάπτυξη συστήματος ηλεκτρονικής διεξαγωγής των εξετάσεων πιστοποίησης.

Για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού τεστ του ΚΠΓ συνεργάστηκαν και συνεργάζονται στενά οι επιστημονικές ομάδες των γλωσσών που εξετάζονται στο ΚΠΓ και οι ειδικοί συνεργάτες πληροφορικής του ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ (Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων) που έχουν αναλάβει το έργο της δημιουργίας του λογισμικού για το ηλεκτρονικό τεστ του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας.

Μετά από πολυετή ερευνητική δουλειά, και με την καθοριστική συμβολή των ομότιμων καθηγητών κ. Α. Τσοπάνογλου και κ. Β. Δενδρινού, σχεδιάστηκε ο πρωτοποριακός αυτός τρόπος εξέτασης, εκπονήθηκαν οι Γενικές Προδιαγραφές των ηλεκτρονικών εξετάσεων, αναπτύχθηκαν οι απαιτούμενες ηλεκτρονικές πλατφόρμες και η επιστημονική ομάδα για την πιστοποίηση της γερμανομάθειας έχει εκπονήσει (όπως και οι επιστημονικές ομάδες των άλλων γλωσσών) τις απαιτούμενες ηλεκτρονικές δοκιμασίες για όλα τα εξεταζόμενα επίπεδα.

Η ιδιαιτερότητα του η-τεστ έγκειται στο γεγονός ότι ο υποψήφιος δηλώνει το επίπεδο γλωσσομάθειας στο οποίο εκτιμά ότι μπορεί να λάβει την πιστοποίηση και, ανάλογα τις επιδόσεις του, το σύστημα τού προφέρει την δυνατότητα να απαντήσει και σε δοκιμασίες που αντιστοιχούν είτε σε ανώτερο επίπεδο, είτε σε κατώτερο.

Η διαδικασία της τροφοδότησης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τη διεξαγωγή του ηλεκτρονικού τεστ με δοκιμασίες για όλα τα επίπεδα γλωσσομάθειας έχει προχωρήσει σε σημαντικό βαθμό και επίκειται –σε εύλογο χρονικό διάστημα– η πιλοτική εφαρμογή του.

Προσδοκούμε, συνεπώς (και ελπίζουμε ότι προσδοκούμε βάσιμα), η Πολιτεία να ενισχύσει τις προσπάθειες, ώστε να χρηματοδοτηθεί η διάθεση στο ελληνικό κοινό του σημαντικού αυτού καινοτόμου έργου.

- **Αναγκαιότητα εκπόνησης κριτηρίων/προδιαγραφών ελέγχου των δοκιμασιών ως προς τον βαθμό ανταπόκρισης των εκφωνήσεων στο γνωσιακό και το πραγματολογικό υπόβαθρο των υποψηφίων.**

Όπως προαναφέραμε, η εκπόνηση δοκιμασιών υπόκειται σε μια πολυεπίπεδη διαδικασία ελέγχων, ιδιαίτερα ως προς τον βαθμό ανταπόκρισης στις ελεγχόμενες ικανότητες και στο εκάστοτε επίπεδο γλωσσομάθειας. Επίσης λαμβάνεται υπόψη και μια ακόμη παράμετρος: ο βαθμός ανταπόκρισης των εκφωνήσεων στο γνωσιακό και το πραγματολογικό υπόβαθρο των υποψηφίων, δεδομένου ότι η νοητική ενέργεια που απαιτείται για να συλλάβουν οι υποψήφιοι το γνωσιακό και το πραγματολογικό υπόβαθρο των εκφωνήσεων, ενδέχεται να αποβεί σε βάρος της ενεργοποίησης των γλωσσικών τους ικανοτήτων. Καθώς πολλά μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ μετέχουν στην επιστημονική-ερευνητική ομάδα, η υπόθεση αυτή αποτέλεσε έναυσμα σχετικής συστηματικής διερεύνησης, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματός μας.

Με στόχο την αξιοποίηση της σύνδεσης και της ανατροφοδότησης της έρευνας με την περαιτέρω εξέλιξη και ανάπτυξη του ΚΠΓ, προσδοκούμε (και πάλι ελπίζουμε ότι προσδοκούμε βάσιμα), πως θα εξασφαλίσουμε την απαιτούμενη χρηματοδότηση, ώστε η διαπίστωση αυτή, σε συνδυασμό με την υπάρχουσα πολυετή σχετική εμπειρία, να οδηγήσει στην λεπτομερή εκπόνηση κριτηρίων/προδιαγραφών ελέγχου των δοκιμασιών ως προς τον βαθμό ανταπόκρισης των εκφωνήσεων στο γνωσιακό και το πραγματολογικό υπόβαθρο των υποψηφίων.

- **Προβολή του συστήματος πιστοποίησης και αναγκαιότητα θεσμοθέτησης ενός φορέα έγκρισης/διαπίστευσης των διαφόρων φορέων, οι οποίοι απονέμουν πιστοποιητικά γλωσσομάθειας**

Τέλος, η επιστημονική-ερευνητική ομάδα του ΚΠΓ για την γερμανική γλώσσα θεωρεί ότι το σύστημα εξετάσεων του ΚΠΓ μπορεί περαιτέρω να προβληθεί, τόσο στο ευρύτερο κοινό

στην Ελλάδα που επιθυμεί να πιστοποιήσει την γλωσσομάθειά του, όσο και να προβληθεί στο εσωτερικό, αλλά ιδίως στο εξωτερικό, η αξιοπιστία και εγκυρότητά του με συντεταγμένες και μεθοδικές κινήσεις της Πολιτείας.

Στο πλαίσιο αυτής της προβολής του ΚΠΓ, αλλά και με στόχο την χαρτογράφηση και την θεσμική κατοχύρωση όσων φορέων προβαίνουν στην χορήγηση πιστοποιητικών γλωσσομάθειας, οι επιστημονικές-ερευνητικές ομάδες όλων των γλωσσών που εξετάζονται στο ΚΠΓ θεωρούν επιβεβλημένη την διαπίστευση των φορέων αυτών. Η αναγκαιότητα διαπίστευσης των φορέων πιστοποίησης απορρέει και από το γεγονός ότι η πιστοποιημένη γνώση ξένης γλώσσας στα επίπεδα B2, Γ1 και Γ2 μοριοδοτείται από το ΑΣΕΠ, το οποίο έχει συντάξει και δημοσιοποιήσει κατάλογο εκείνων των φορέων, των οποίων τα πιστοποιητικά 'αναγνωρίζει'. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το ΑΣΕΠ 'αναγνωρίζει' για την γερμανική τα πιστοποιητικά του ΚΠΓ, του Ινστιτούτου Goethe, του Πανεπιστημίου Γενεύης, καθώς και το Österreichisches Sprachdiplom (ÖSD). Όμως, θεωρούμε ότι το ΑΣΕΠ δεν διαθέτει την επιστημονική εκείνη κατάρτιση ώστε να ελέγχεται εάν οι εξετάσεις των φορέων που 'αναγνωρίζει' πράγματι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται, ώστε να διασφαλίζεται η αξιοπιστία των χορηγούμενων πιστοποιητικών.

Καθώς ήδη από τις 29.12.2014 ολοκληρώθηκε η δημόσια διαβούλευση για το σχετικό σχέδιο νόμου (<http://www.opengov.gr/γρεπθ/?p=2274>) με το οποίο ρυθμίζονται σε 40 άρθρα όλα τα απαιτούμενα για την διαπίστευση των φορέων πιστοποίησης γλωσσομάθειας, ευελπιστούμε ότι θα προχωρήσει και αυτό το ζήτημα, το οποίο θα προσδώσει στο ΚΠΓ την ενδεδειγμένη θεσμική θωράκιση, ώστε να προχωρήσει την αναπτυξιακή του πορεία, προσφέροντας στην επιστημονική κοινότητα πολλαπλά ερευνητικά πορίσματα και στους πολίτες ένα αξιόπιστο και οικονομικά προσιτό σύστημα πιστοποίησης γλωσσομάθειας.

8. Χρήσιμοι σύνδεσμοι:

<http://www.gs.uoa.gr/kpg-kratiko-pistopoihtiko-glwsso8eias.html>

<http://rcel.enl.uoa.gr/kpg/>

<http://kpg.auth.gr/index.php/el/>

<https://www.minedu.gov.gr/exetaseis-2/eggrafa-kpg>